

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

26.07.2023

Vår referanse

2023/7109

Deres dato:

Deres referanse

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Telefonnummer til saksbehandler

Marie Aas Westvik, 78 95 03 68

Innvilget fellingstillatelse på én bjørn i Neiden - Sør-Varanger kommune

Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til telefonsamtale 24.07.2023 med Trude Mikkola, og skriftlig søknad om fellingstillatelse sendt samme dag. Mikkola søker om skadefelling av bjørn i beiteområdet hennes i Neiden, Sør-Varanger kommune.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 8, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én -1- bjørn i nærmere avgrenset område i Sør-Varanger kommune. Binne med unger er unntatt tillatelsen. Tillatelse gis med vilkår som må overholdes. Tillatelsen som er knyttet til skadegjørende bjørn gis til Sør-Varanger kommunale skadefellingslag. Skadefellingstillatelsen gjelder f.o.m. 25.07.2023 t.o.m. 31.07.2023.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage til Miljødirektoratet sendes via Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen

- Fellingsleder er Vidar Pettersen. Han er ansvarlig for at alle som deltar på fellingsforsøket er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.
- Det er krav til våpen og ammunisjon. Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst: under jakt med rifle på bjørn skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil. Minste tillatte kaliber er 6,5 (.264/6,71mm) og minste tillatte kulevekt er 9 gram for kuler med mantel og blykjerne og 7,8 gram for blyfrie kuler. Anslagsenergien skal være minst 2200 joule målt på 100 meters avstand, E100.
- Avgrensning av fellingsområdet: Fellingsområdet avgrenses langs E6 frem til Indre Neiden (se kartet). Fellingsområdet er skravert i blått på kartet.

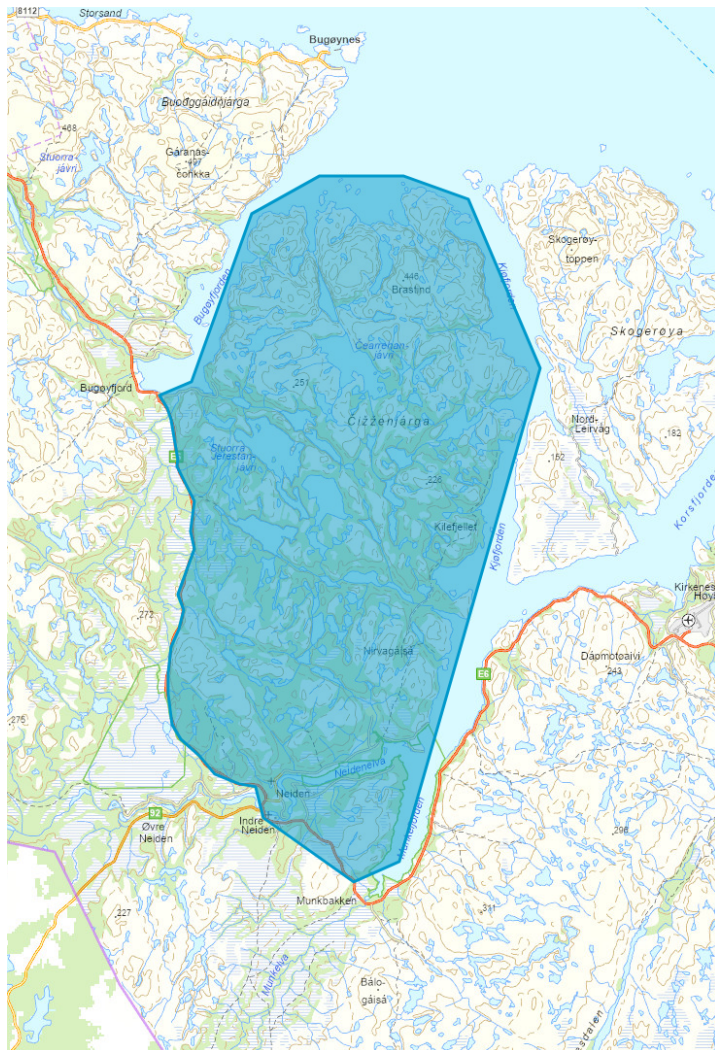
E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

4. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve fellingen på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.
5. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.
6. Tillatelsen gjelder i tidsrommet 25.07.2023-31.07.2023.
7. Binne med unger er unntatt fellingstillatelsen. Dette er presisert i klagesaksavgjørelse fra Klima- og miljødepartementet i brev den 14.07.2023 og 20.07.2023.
8. Felling eller forsøk på felling skal straks meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 916 22 000/922 64 407 og til Statsforvalterens rovvilttelefon tlf. 481 97 472 utenfor arbeidstid. På dagtid hverdager til Statsforvalteren på tlf. 78 95 03 00.
9. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre bjørn under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet bjørnen. Vedkommende plikter å forvise seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke

annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 17 i Forskrift om forvaltning av rowilt.

10. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rowilt § 9, jf. §§ 8, 1 og 3 setter Statsforvalteren til side regelen som ellers gjelder i viltloven § 21 bokstav c. Det betyr at Statsforvalteren gir fellingslaget adgang til å bruke luftfartøy eller motorkjøretøy utenfor vei til lokalisering av vilt, f.eks. drone, forutsatt dispensasjon fra eventuelt annet lovverk enn viltloven, som begrenser denne adgangen.

Vi gir ikke tillatelse til å bruke luftfartøy eller motorkjøretøy for å forfølge bjørn eller for å avlede bjørnens oppmerksomhet fra jegeren.

Vi har satt denne regelen til side fordi vi ønsker et effektivt, raskt og presist uttak av den skadegjørende bjørnen. Interessene til beitenæringene og hensynet til dyrevelferd til tamme beitedyr er også vektlagt. Fellingsforsøket skal skje med minst mulig forstyrrelse av annet vilt og minst mulig skade og ulempe for naturmangfoldet. Fellingsforsøket skal skje med sikte på god dyrevelferd, også for det dyret som skal felles. Oppdraget skal gjøres på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

11. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Statsforvalteren av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Statsforvalteren.

12. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet (Miljødirektoratet). Felt bjørn skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødige.

13. Når felt bjørn er ivaretatt og flådd, skal det fraktes til ØFAS (Øst-Finnmark Avfallsselskap) i Tana for destruksjon. Utgiftene skal faktureres Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

14. Ved evt. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

15. Skadefellingsleder avtaler direkte med saueier(e) i området om bruk av hund. Vi anbefaler derimot at alle mulige midler for mest effektiv skadefelling blir utnyttet i sin helhet.

Rammer for skadefellingen

Skadefellingen administreres av Sør-Varanger kommune, som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Statsforvalteren gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 10 personer og 7 dager, og en døgnpris på 1910 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 133 700 kroner. I tillegg vil feriepenge bli dekket av Statsforvalteren. Hvis forholdene er slik at dere ikke vil lykkes med fellingen skal dere ikke bruke ressurser på dette.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for tiden som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen, må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra Statsforvalteren til kommunen kan ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Klima- og miljødepartementet har fastsatt en døgnpris på 1910 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Statsforvalteren yter etter søknad tilskudd til

kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder.

Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full sats på 1910 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 254,67 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 35 900 kroner:

Skadefellingsleder må samle inn utleggskrav fra alle deltakere i fellingslaget og sende dette til kommunen. Kravene skal være ført på reiseregningsskjema, med kvitteringer vedlagt. Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon) og bompenger (kvittering for dokumentasjon).

Bruk av bil/skuter dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Det enkleste er om dere benytter statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget blir ikke dekket. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Rapportering av fellingsforsøk

Dere skal rapportere fellingsforsøk på Elektronisk søknadssenter. Lenke til rapporteringen i Elektronisk søknadssenter ligger i det aktuelle fellingsvedtaket på Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no).

Lovgrunnlaget

Naturmangfoldloven og rovviltforskriften er lovgivers beste svar på alle hensyn som skal tas når Statsforvalteren vurderer skadefelling. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, rovviltforskriften §§ 4 bokstav h, 8 og 9.

Vedtaket om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. I brev av 19.05.2023 fra Klima- og miljødepartementet ble vedtaksmyndigheten for brunbjørn overført til Rovviltnemnda i region 8. Kvote for skadefelling ble vedtatt av rovviltnemnda den 31.05.2023, og er satt til tre bjørner i tidsrommet 01.06.2023-15.02.2023, inkl. samarbeidsområdet med Nordland. Det er ikke belastet noen dyr på denne kvoten per nå. For informasjon om rammer, målsettinger og organisering i forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Statsforvalteren vurderer skadefelling innenfor den ramme som er satt av rovviltnemnda, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i *Forvaltningsplanen for rovvilt, region 8* tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- *områdetets betydning som beitemark*
- *skadenes omfang og utvikling*
- *potensialet for fremtidige skader*
- *muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak*

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

Klima- og miljødepartementet presiserer vilkår i klagesaksavgjørelse av 14.07.2023 som gjelder rovviltnemndas vedtak om skadefellingskvote på brunbjørn. Føringerne er som følger:

- *Bjørnebinner og unger i følge med binner er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.*
- *Statsforvalteren skal være restriktiv med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.*

I oppklaringsbrev sendt 20.07.2023 bekrefter de at dette gjelder binner med unger, og ikke bjørnebinner generelt. Allikevel må tiltak for å unngå at bjørnebinner felles være iverksatt.

Bestandssituasjon for bjørn

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige kull. Bestandsmålet for region 8 Troms og Finnmark er på 6 årlige kull. Antallet kull blir beregnet på bakgrunn av innsamlet DNA fra bjørn. I 2022 ble det beregnet at det ble født 3,0 kull i Troms og Finnmark. Dette er under det fastsatte bestandsmålet.

Ifølge «NINA Rapport 1986 – Populasjonsovervåkning av brunbjørn» har Finnmark hatt stor økning i antall påviste individer i perioden 2017-2019. Fra NINA Rapport 2267 er det registrert 71 bjørn med DNA-profil i Troms og Finnmark i 2022. Bestanden har siden 2019 ligget stabilt på mellom 68 og 66 individer. Den lille oppgangen i 2022 skyldes en liten oppgang i antall binner i Finnmark, per nå 35 stk. identifiserte individer.

De viktigste områdene for brunbjørn i Finnmark ligger i Pasvikdalen i Sør-Varanger og Indre deler av Finnmarksvidda i Karasjok og Kautokeino. Det er i disse områdene de fleste binnene oppholder seg, og det er her hovedproduksjonen i bjørnebestanden skjer. Det er i aktuelt område gjort flere observasjoner av enslige bjørner denne sesongen. Det er også gjort mange observasjoner av bjørn i indre områder rundt skravert fellingsområde i Neiden. Området har sikker forekomst av bjørn.

Siden 01.01.2019 er det kjent avgang på 9 bjørner i region 8. Seks (6) av disse er felt i Sør-Varanger kommune. Tre bjørner ble felt på skadefelling i 2019. En bjørnunge ble funnet drept av et annet dyr i 2020. I 2021 ble en hannbjørn felt på skadefelling og det ble i 2022 felt to bjørner; én bjørn på skadefelling i Sør-Varanger kommune, og én ung hannbjørn i nødverge i Tana kommune like nord for det aktuelle skadeområdet. De øvrige 3 bjørnene ble felt på skadefelling i Troms i 2021.

Statsforvalterens vurderinger

Naturmangfoldlovens prinsipper

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at bjørn og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at bjørnen forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder.

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Den differensierte forvaltningen innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, A- og B-områder.

I *Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark*, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Statsforvalteren vurderer at uttak av én bjørn, om det er binne eller hannbjørn, i Neiden ikke vil påvirke bestandsmåloppnåelsen eller det genetiske mangfoldet hos bjørn i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Statsforvalteren vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig til å fatte vedtak i saken. Forvaltningen har god kunnskap om status og utbredelse for brunbjørn (bl.a. rapport fra Rovdata «DNA-analyse av prøver samlet i Norge i 2022») og således et godt grunnlag for å vurdere hvilken effekt på bestanden uttaket vil ha.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren legger til grunn at bestandsmålet for bjørn skal nås med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6. Vi vurderer at uttak av én bjørn i Neiden ikke vil påvirke økosystemet negativt i vesentlig grad, jf. naturmangfoldlovens § 10. Det er knyttet vilkår til gjennomføring av skadefelling for å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet, jf. § 12.

Pågående situasjon

Den 24.07.2023 kl. 21.25 ble Statsforvalteren orientert av SNO om en sau dokumentert tatt av bjørn i besetningen til Trude Mikkola. Like etter ringte Mikkola, og ønsket å søke om skadefelling. Hun formidlet også at det var registrert mye uro i flokken (el. overvåkning), og skulle ut like etterpå for å sjekke det ut. Statsforvalteren mottok skriftlig søknad for felling samme kveld.

Senere på kvelden ble det også funnet ett dødt lam ca. 300 m fra aktuelt kadaver. SNO bekreftet på morgenen den 25.07 at dette også var tatt av bjørn.

Det aktuelle området hvor det søkes om skadefelling er et viktig beiteområde for sau på sommeren. Det er to besetninger som har tilhold her, og ca. 650 sau slippes på beite her. Beiteområdet er i B-området, men ligger tett opptil A-området. Det er ikke registrert binne med unger i aktuelt fellingsområde.

Skadeomfanget per nå er begrenset, men vi vurderer imidlertid at potensialet for skade er svært stort. Vi baserer dette på tidligere års erfaringer og skadehistorikk, fra bl.a. 2021 og 2019. Sauene går på denne tiden spredt ut over beite, og å sanke ned sauene tidlig er ikke et realistisk alternativ. Tilgjengelige arealer for å holde sauene fysisk adskilt fra rovdyr finnes ikke. Ekstra tilsyn har begrenset skadeforebyggende effekt, og vil være mer relevant for å få bedre oversikt over en uoversiktlig situasjon. Vi vurderer derfor at forebyggende tiltak alene ikke vil avverge eller begrense skadeomfanget.

Når det gjelder tiltak for å forhindre at ei binne skytes, oppsummerer Statsforvalteren situasjonen slik:

- Det er ikke registrert binner med unger i skravert fellingsområde i kartet, det er kun registrert enslige bjørner her.

- Vi har en stor bestand av binner i Sør-Varanger (Rapport fra Rovdata), og økningen i antall binner i region 8 har skjedd i Finnmark. Vi vurderer derfor at uttak av ei binne ikke vil true bestandens overlevelse eller genetiske mangfold i dette området.
- SNO sender innsamlet DNA-materiale til hasteanalyse, og forventer svar på denne ila. 3-4 dager. Vi har imidlertid vurdert at det tar for lang tid å vente på svar på disse før vi iverksetter felling. Vi ønsker å etterkomme oppfordringene om effektiv skadefelling i supplerende tildelingsbrev fra Klima- og miljødepartementet den 30.06.2023. Erfaring fra tidligere forsøk på felling viser at det er lettere å lykkes med å ta ut skadevolder om man iverksetter felling raskt.

Konklusjon

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 8, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én bjørn i nærmere avgrenset område i Neiden, Sør-Varanger kommune. Binne med unger er unntatt tillatelsen. Tillatelsen som er knyttet til skadegjørende bjørn gis til Sør-Varanger kommunale skadefellingslag. Skadefellingstillatelsen gjelder i perioden 25.07.2023-31.07.2023.

Med hilsen

Gøril Einarsen (e.f.)
seksjonsleder vilt og motorferdsel

Marie Aas Westvik
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

MILJØDIREKTORATET	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
FINNMARK POLITIDISTRIKT	Postboks 501	9917	KIRKENES
Trude Mikkola			
Bjørn Christiansen			
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Vidar Pettersen			

Mottakerliste:

NEIDEN BEITELAG	Enbusk gård	9930	NEIDEN
SØR-VARANGER KOMMUNE	Postboks 406	9915	KIRKENES